POGROMUL EVREIESC DIN 1903. MECANISM AL PERTURBĂRII POLITICII MONDIALE

Vlada GHERMAN

La începutul sec. XX, Chișinăul s-a trezit în vizorul presei occidentale. Fiind asociat cu un oraș obscur, dominat de rasism și ură, după ce sute de evrei au devenit victime ale noilor jocuri politice desfășurate de Imperiul Rus pe teritoriul Basarabiei. Reacția Occidentului, deja molipsit de idei liberale, nu a ratat șansa de a oglindi în tragedia evreiască eșecul politicii țariste ruse. Incidentul tragic a devenit punct de cotitură pentru atitudinea societății mondiale față de drepturile omului.

Pogromul evreiesc din Chișinău a destabilizat puterea monarhului și statutul acestuia în Occident. Mobilizarea democraților, caracterul antisemit al aparatului monarhic rusesc au unit democrații din toată lumea într-un front acolat. Presa americană și engleză continuau s-a discute despre pogromul din Chișinău, situația evreilor devenind „combustibilul politic" eficient pentru dezechilibrarea administrației Imperiului Rus. Comunitățile evreiești din guberniile ruse au devenit centrul atenției occidentale. Oaspeții din Anglia și SUA soseau cu vizite în Basarabia. Reporterii, diplomații și simplii aventurieri, căutau noile informații, realizând raporturi despre situația evreilor din Imperiu.

În urma pogromului din Chișinău a avut loc o nouă amplificare a valurilor de emigrație a evreilor din răsăritul Europei spre America, de asemenea o creștere a emigrației spre Palestina (Eretz Israel). În SUA a crescut motivația comunităților evreiești locale de a veni în ajutorul evreilor din Imperiul Rus și al emigraților (1903); evenimentul a trezit lumea în pragul noii epoci, în pragul noilor schimbări: se avântă „politica ciomagului" lui Roosvelt în SUA, s-a tulburat politica administrativă rusă, capitala Basarabiei a trasat o adevărată „graniță între două epoci, două psihologii".